

Sr

Jaarbericht over waardig ouder worden

JUNI 2010, NUMMER 1

THEMA ZORGGEMEENSCHAP
Waardig ouder worden staat centraal bij Vereniging Het Zonnehuis en de Zonnehuis Groep.

SPECIAL JAARBERICHT 2009
Wat we doen voor mensen die door ouderdom of anderszins de regie over hun leven hebben verloren en afhankelijk zijn van intensieve zorg.

Zorg
voor
elkaar

Zonnehuis

Inhoud

Thema:

Jaarbericht 2009
Vereniging Het Zonnehuis en
Stichting Zonnehuis Groep

PRIKKELS

Geen waardige zorg zonder vrijwilligers

De kracht van vrijwilligers voor
de ouderenzorg

08

INTERVIEW

De dementiezorg professionaliseren

Ideon en Alzheimer Nederland
zien kansen voor innovatie

10

ACHTERGROND

Samen bouwen aan 'huis naar je hart'

In het Jaarbericht lees je het verslag van
2009 en onze visie voor de toekomst

18

en verder...

- 12 Jouw bijdrage telt
- 22 Samen uit, samen thuis
- 24 Forum
- 26 Dossier
- 28 Jouw inzet helpt
- 30 Service
- 31 Adressen en telefoonnummers

REPORTAGE

Samen bezig zijn voor anderen. Heerlijk

De mannen van woonzorglocatie
Bunninchem wilden graag
een passende activiteit.
Een garage werd vrijgemaakt
en opnieuw ingericht.
Nu maken zij daar de
mooiste dingen...

14

OPEN EN BLOOT

Een blik achter gesloten deuren

Hoe 'samen doen' leidt tot een
huiskamergevoel

25

PRONKSTUK

De buffetkast van mevr. van der Woude

In deze rubriek aandacht voor het
pronkstuk waar jij trots op bent

06

Coverbeeld: Buitenactiviteiten bij
Stichting QuaRijn, lokatie Het Zonnehuis
Doorn

Zonnehuis

COLOFON

Vereniging Het Zonnehuis loopt
sinds jaar en dag voorop in de
Nederlandse verpleeghuiszorg.
Vereniging Het Zonnehuis en de
Zonnehuis Groep zetten zich in
voor mensen die door ouderdom of
anderszins de regie over hun leven
hebben verloren en afhankelijk zijn
van intensieve zorg.

Sr. is een uitgave van Vereniging Het
Zonnehuis en de Zonnehuis Groep.
Sr. verschijnt driemaal per jaar
(tweemaal in 2010) en is een special
interest magazine voor leden en
donateurs van Vereniging Het
Zonnehuis, en voor iedereen met
interesse in waardige zorg.
Sr. heeft een oplage van circa
8.500 exemplaren.
ISSN-nummer: 2210-528x

HOOFDREDACTIE

Daniëlle Swart

EINDREDACTIE

Total Identity

REDACTIE EN COLUMNIS

Sieds de Boer, Gabriëlle Kuijer,
Renson van Tilborg, Tom Doude van
Troostwijk

FOTOGRAFIE EN ILLUSTRATIES

Antoinette Borchert, Erik olde Hanhof,
Hollandse Hoogte, Redmar Kruithof,
Aatjan Renders

CONCEPT EN VORMGEVING

Sieds de Boer, Julius van der Woude

DRUK

Drukkerij Aeroprint

REDACTIEADRES SR.

Vereniging Het Zonnehuis
Professor Bronkhorstlaan 10
kantoorpand 86
3723 MB Bilthoven
Postbus 680
3720 AR Bilthoven
T (030) 22 96 070
info@vereniginghetzonnehuis.nl

REDACTIONEEL

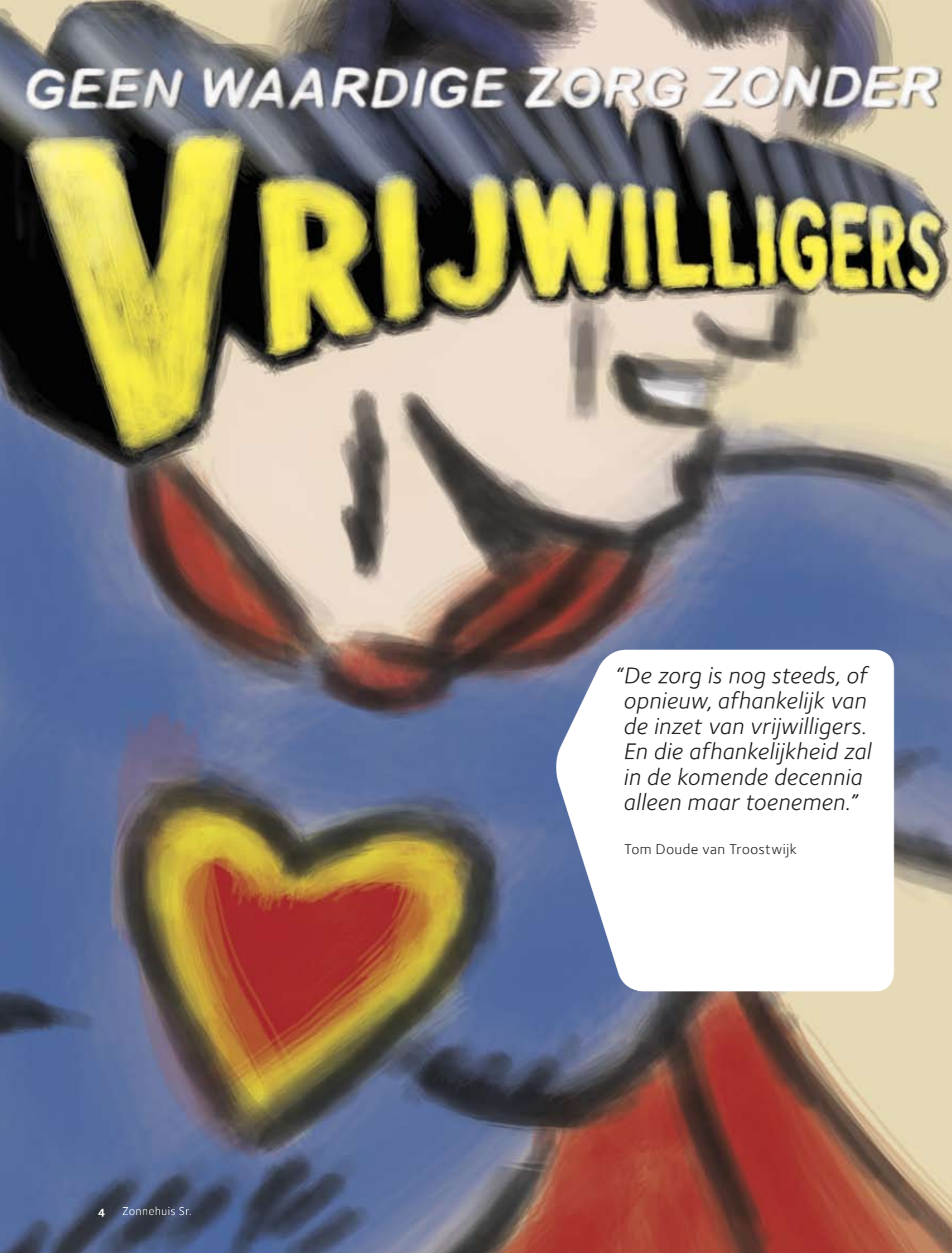
Iedereen wil ouder worden, maar niemand wil het zijn...

Met trots presenteren we de nieuwe titel van het Zonnehuis
magazine: Sr. – Jaarbericht over waardig ouder worden.
Deze titel – uitgesproken als Senior – verwijst naar de
senioriteit en professionaliteit van de mensen die binnen
de Zonnehuis Groep werkzaam zijn. En het verwijst naar de
activiteiten van Vereniging Het Zonnehuis om waardige zorg
verder te ontwikkelen. Sinds jaar en dag heeft de Vereniging
twee bijzondere leerstoelen op het gebied van dementie en
organisatie en beleid van zorg aan de Vrije Universiteit in
Amsterdam. De artikelen in deze en komende uitgaven van Sr.
weerspiegelen het belang van onderzoek en vernieuwende
projecten. Onze leden en donateurs maken dit mogelijk.

Jo Visser was bijna negentig jaar geleden de oprichtster van
Vereniging Het Zonnehuis. Gedreven bracht zij kapitaal bijeen
voor het eerste Zonnehuis in Beekbergen. Haar passie raakte
mensen en leden gingen met collectebusjes langs de deuren
om nog meer Zonnehuizen op te richten. In die hoogtijdagen
had de vereniging wel 45 duizend leden. Nu is dat aantal door
vergrijzing en andere belangen sterk afgenomen. Toch blijft
de doelstelling van de Vereniging actueel: opkomen voor
mensen die door ziekte en ouderdom afhankelijk zijn van
intensieve en permanente zorg en de regie over hun eigen
leven verloren hebben.

Uit gesprekken met verzorgers en vrijwilligers blijkt dat het
gevoel van toen nog steeds geldt. Mensen vinden het belang-
rijk om iets voor een ander over te hebben. Dit gevoel willen
we blijven koesteren, maar wel in een nieuw jasje steken.
Met dit jaarbericht geven we inzicht in de relatie tussen de
Vereniging en Zonnehuis Groep. Behalve een gezamenlijke
huisstijl delen zij de verbondenheid met het wonen en werken
in onze woonzorglocaties. Dit komt ook tot uiting in het merk
een Zonnehuis, waarmee zorglocaties zich kunnen onder-
scheidend als 'huis naar je hart'. Een plek waar je thuiskomt en
waar je je thuis voelt. In dit jaarbericht laten we mensen aan
het woord die elk hun eigen verhaal vertellen over wat waar-
dige zorg is. Samen het gesprek aangaan, weten dat je erbij
hoort en wat voor elkaar kunt betekenen – daar staat Sr. voor.

Daniëlle Swart
Hoofdredacteur Sr.

PRIKKELS

Met een startkapitaal van zeven stuivers, zo wil het verhaal, is in 1921 Vereniging Het Zonnehuis opgericht, met als doel de aankoop van een eigen tehuis. Voor dit doel is zeer actief en inventief geld ingezameld. Een greep: spaarbusjes op de schoorsteenmantel, bazaars, gedichten die aan de deur werden verkocht, en niet in de laatste plaats: een zanggroepje, begeleid door een draagbaar orgel, dat op straat christelijke liederen ten gehore bracht. In 1929 werd het eerste Zonnehuis in Beekbergen geopend. Tot nog in 1968 toe werd hoofdzakelijk op deze manier de zorg bekostigd.

Het verhaal lijkt erg op dat van andere initiatieven uit die tijd, zoals de Vereniging VU. Tot in 1970 werd de Vrije Universiteit bekostigd uit particuliere gaven, en eveneens via een spaarbusje op de schoorsteenmantel. Toen nam de staat de financiering van de universiteit over en bleef de vereniging bestaan.

Wat hebben beide verenigingen gemeen? Ze komen voort uit particulier initiatief, zijn gestart door gedreven, gelovige mensen die samen voor een ideaal gingen staan. Het zijn organisaties rond mensen die zich op basis van gelijkwaardigheid en vrijwilligheid verenigden rond een goede zaak. Ze hebben ook gemeen dat ze vandaag de dag nog steeds bestaan, hoewel dat in relatie tot hun oorspronkelijke doel eigenlijk niet meer nodig is. En dus zijn beide verenigingen op zoek naar hun reden van (voortgezet) bestaan. Maar is er wel zo'n reden?

Noch Vereniging Het Zonnehuis noch de VU Vereniging zijn anno nu nog nodig om hun instellingen te financieren. En toch zijn ze allebei zeer waardevol. Dat zit 'm in die ideële doelstellingen van het eerste uur. Niet het kopen van een tehuis was destijds voor Vereniging Het Zonnehuis het eigenlijke doel, maar de overtuiging om waardige zorg te kunnen bieden aan hen die dat nodig hadden, maar niet konden krijgen. En over die waardige zorg maken we ons vandaag de dag terecht nog even druk, zij het binnen de huidige context. Wat dat betreft is de missie van toen nog steeds actueel.

Toen verenigden mensen zich vrijwillig rond dat doel, nu zijn duizenden vrijwilligers dag in dag uit actief in alle zorggroepen en zorginstellingen die tot de Zonnehuis Groep behoren. Zonder al die vrijwilligers zou er simpelweg geen waardige zorg kunnen zijn.

De zorg is nog steeds, of opnieuw, afhankelijk van de inzet van vrijwilligers. En die afhankelijkheid zal in de komende decennia alleen maar toenemen.

De vrijwilliger van nu is wel anders dan toen. Naast de bekommernis over het lot van cliënten en de diep gevoelde wens hen een beetje menswaardigheid te bieden, speelt in toenemende mate ook eigenbelang

een rol. Een zinvolle invulling van de tijd en erkenning zijn aanvullende doelen van vrijwilligers die in onze tijdgeest passen.

In die tijdgeest past ook de 'professionalisering van het vrijwilligerswerk', een uitdrukking die wellicht wat vreemd voorkomt. Maar wanneer de kwaliteit van de zorg zo afhankelijk is geworden van de inzet en beschikbaarheid van vrijwilligers, dan moeten die daarin ook maximaal ondersteund worden. In vorming en toerusting, in de uitwisseling van kennis en ervaring, in het versterken van het profiel van de vrijwilliger. De vrijwilliger vormt, samen met de mantelzorg en de zorgprofessional, de zorggemeenschap. En samen maken ze het resultaat.

En dan zijn we weer een beetje terug bij het begin. Want juist voor die ondersteuning is op landelijk niveau geen geld, en bestaat er geen organisatie. Vereniging Het Zonnehuis zou zich opnieuw kunnen laden en in de ondersteuning van vrijwilligers een nieuwe betekenis kunnen vinden. Zodat zorg waardig kan blijven, ook nu.

"De zorg is nog steeds, of opnieuw, afhankelijk van de inzet van vrijwilligers. En die afhankelijkheid zal in de komende decennia alleen maar toenemen."

Tom Doude van Troostwijk

TOM DOUDE VAN TROOSTWIJK
Tom Doude van Troostwijk is zelfstandig adviseur en voert momenteel in opdracht van het bestuur van Vereniging Het Zonnehuis een verkenning uit onder vrijwilligers binnen de Zonnehuis Groep. Hij is tevens directeur van VUConnected, het maatschappelijk gezicht van de vereniging VU-Windesheim.

Een eigen huis...

Zorgcombinatie Nieuwe Maas in Vlaardingen organiseerde op 22 april een bijzondere bijeenkomst. Tijdens een feestelijk programma vond de officiële opening plaats van De Laurenburg. Deze nieuwe locatie combineert zelfstandig wonen met verpleeghuiszorg voor jonge mensen met niet aangeboren hersenletsel of een spierziekte.

In de eerste plaats was de plechtigheid een feestje voor de bewoners. Op deze dag stonden zij centraal en de organisatie had er zichtbaar moeite voor gedaan om het programma tot een succes te maken. Allereerst was er voor vier bewoners de mogelijkheid om zich te meten met regerend wereldkampioen rolstoeltennis Esther Vergeer. Let wel: niet op een tennisbaan, maar met de Wii spelcomputer achter een breedbeeldscherm. Na een zinderende finale reikte Vergeer, in het bijzijn van familie en vrienden van de bewoners, een beker uit aan de winnaar. De afsluiting van deze sportieve bijdrage was tevens het startsein voor het formele gedeelte van het programma. Inleidend sprak directeur Mark Janssen warme woorden. Hij vertelde hoe een van zijn bewoners een aantal jaar geleden inspiratie bood voor de bouw van De Laurenburg. Vervolgens sprak Esther Vergeer over het belang van zelfstandig wonen; zij woont op zichzelf in Woerden en vindt dat iedereen een eigen plek nodig heeft en dat ondersteuning daarbij essentieel is. Natuurlijk ontbraken ook de sponsors van het project niet: hoofdsponsor is het Prinses Beatrix Fonds. Van Ivo Niehe, de ambassadeur van dit fonds, was er een zeer aansprekende videoboodschap. Door omstandigheden kon hij helaas niet persoonlijk aanwezig

zijn. Laetitia Griffith, voorzitter van het Prinses Beatrix Fonds, was wel aanwezig. Zij hechtte vooral belang aan het feit dat De Laurenburg een zelfstandige gemeenschap is voor leeftijdgenoten. Burgemeester Bruinsma van Vlaardingen rondde de bijeenkomst af en plantte symbolisch in samenwerking met bewoners en genodigden een sierboom voor het project.

Locatie De Laurenburg biedt een geweldige woonsituatie. Het complex bestaat uit 21 'rolstoelvriendelijke' appartementen die speciaal zijn gebouwd en ingericht voor mensen met niet aangeboren hersenletsel. De bewoners hebben intensieve zorg nodig, maar willen tegelijkertijd graag zo zelfstandig mogelijk kunnen wonen. De nieuwe huisvesting maakt dit mogelijk en bovendien met 24-uurs zorg binnen handbereik. De woningen zijn voorzien van allerlei technische snufjes. Zo kunnen de bewoners met een afstandsbediening allerlei taken zelf eenvoudig regelen, zoals de verlichting bedienen en deuren openen. Het begrip 'huis naar je hart' krijgt zo weer een geheel nieuwe dimensie...

“Niemand zit hier voor z’n lol, maar alle faciliteiten om je thuis te voelen zijn aanwezig”

Esther Vergeer

Laetitia Griffith was als prominente gast aanwezig om de opening van de Laurenburg luister bij te zetten. Het Prinses Beatrix Fonds haalde maar liefst 1,4 miljoen euro op aan donaties. Het publiek was zichtbaar onder de indruk van deze bijdrage...

Waar jij trots op bent...

Een Zonnehuis is zogezegd wat je er zelf van maakt. Je eigen kwaliteit van leven staat er centraal. En dus is er ruimte voor je pronkstuk; een voor jou speciaal object met een eigen verhaal. Deze keer is het de buffetkast van mevrouw Van der Woude.

“Het grootste deel van mijn leven heb ik in Balkbrug gewoond. Maar ik ben geboren en opgegroeid in Leiden. We woonden in een groot huis, vlakbij de kerk, in het centrum. Mijn vader was geen dominee, maar hij predikte wel. Als kind had ik de Engelse ziekte en mijn beide benen waren krom gegroeid. Vaak werd ik daarmee gepest. Dat vond ik niet leuk, maar ik heb nooit teruggescholden, want zo was ik opgevoed. Spalken rondom mijn onderbenen moesten ze rechter maken. Hier, kijk maar, het is aardig gelukt. Gelukkig, want ik heb er veel pijn voor moeten lijden. Mijn moeder deed ze altijd bij me om; echt zachtzinnig was ze niet.

Toen ik ouder werd, wilde ik mensen helpen. Mensen die net als ik problemen hadden met hun botten. Mijn vader was er geen voorstander van, maar ik ben verpleegkundige geworden en werkte in het academisch ziekenhuis, op de afdeling orthopedie. Daar ontmoette ik Jan. Een boerenzoon uit Overijssel. Door

een ongeluk kon hij zijn knie niet meer goed gebruiken en daarom was hij bij de specialist in Leiden. Het was liefde op het eerste gezicht en ik ben met hem meegegaan. Lieve kind, zeiden mijn ouders, wat moet je daar? Je bent toch de stad gewend? Maar ik heb mijn hart gevolgd en er nooit spijt van gehad.

Door zijn knieproblemen kon Jan niet meer op de boerderij werken. Dat vond hij erg. Maar in Balkbrug hebben we samen een gelukkig leven opgebouwd, hoor. Deze mooie kast kochten we samen in Nieuwleusen. Hij is handgemaakt en de vaasjes kregen we erbij. Of is de kast van mijn moeder geweest? Ik weet het niet meer precies. Is hij niet mooi? Al ons servies stond er in. Het meeste had ik van mijn moeder gekregen, dat weet ik wel zeker. Kijk, hier het bestek in de kleine lades en de tafelkleden en servetten in de mooie brede lades. Nu woon ik in Ommen, in De Hoekstee. Jan leeft niet meer en mijn ouders ook niet. Dat doet me veel verdriet. En mijn

kast, die staat hier maar mooi. Die kristallen glazen daar, op de bovenste plank: die zijn nog van Jan en mij. En die twee stoeltjes daar in de hoek van de kamer hebben ook altijd bij ons thuis gestaan. Op mijn eigen kamer is er geen ruimte voor. Ik ben blij dat ze ze hierheen gehaald hebben. Nu hebben ze een nieuwe functie voor alle medebewoners. Het is hier net een echte huiskamer; ik ben er vaker dan op mijn eigen kamer.”

Ans van der Woude (83) woont in Woonzorgcentrum de Hoekstee. De Hoekstee is een kleinschalig woonzorgcentrum in Ommen waar 33 mensen met dementie wonen. Het woonzorgcentrum maakt deel uit van Zorgcombinatie Zwolle, een van de zes Zonnehuis Groep-stichtingen.

Heb jij een pronkstuk?
Kies jouw speciale object en vertel je eigen verhaal. Meld je aan via: info@vereniginghetzonnehuis.nl

“Ik heb mijn hart gevolgd en er nooit spijt van gehad.”

KARIN EN THEO DE VRÉ

Karin is voorzitter van de cliëntenraad van Stichting Eckmunde, waaronder zorgcentrum Prins Hendrik valt. Haar man Theo is dementerend en maakt deel uit van bewonersgroep Karveel. Over participerende naasten gesproken: Karin organiseerde onlangs een kunstveiling en haalde daarbij 4500 euro op. Dit geld gaat naar de stichting, en dus niet exclusief naar Karveel, waar haar man woont. Met de tuin is ze blij, ook al maakt Theo er vanwege zijn beperkte mobiliteit weinig gebruik van. Als ze een wens mocht doen, zou er wat haar betreft een snoezelruimte mogen komen. In zo'n ruimte kunnen zorgpersoneel en naasten zintuigprikkelers aanbieden die een positieve invloed kunnen hebben op het lichamenlijk, psychisch en sociaal welzijn van de bewoners.

OPEN EN BLOOT

Een blik achter gesloten deuren

Vereniging Het Zonnehuis zet zich intensief in voor waardige zorg. Momenteel wordt in opdracht van Vereniging Het Zonnehuis een derde boekje met de werktitel *Thuis Komen vervaardigd*. Het tweede boekje, getiteld *Thuis Voelen*, praktijkgids voor naasten en verpleeghuizen als bondgenoten in waardige zorg, wordt bijzonder goed ontvangen – en dagelijks gebruikt – door zorgprofessionals. Jet Fischer, teamleidster van zorgcentrum Prins Hendrik in Egmond aan Zee, heeft meegedaan aan de totstandkoming van de praktijkgids, evenals Karin de Vré. Jet leidt ons rond, loop je mee?

De locatie Prins Hendrik – geen onderdeel van de Zonnehuis Groep – is gelegen in het centrum van Egmond aan Zee. Van oudsher is de Prins Hendrik een huis dat een thuis bood voor oud-zeevarenden die 'afzwaaiden'. Hoewel er niet veel oud-zeevarenden meer wonen, ademt het gebouw een maritieme sfeer uit. Het recentelijk verbouwde pand met monumentaal hoofdgebouw bevat 115 verzorgingshuisappartementen. Ook biedt zorgcentrum Prins Hendrik plaats aan 30 verpleeghuisbewoners met een psychogeriatrisch ziektebeeld. Dit is een zogenaamde 'gesloten' afdeling, dat wil zeggen dat de cliënten alleen onder begeleiding de afdeling kunnen verlaten.

'Op de afdeling zelf streven we naar een zo groot mogelijke zelfstandigheid van de bewoners', aldus Jet Fischer. 'De opzet is kleinschalig, met vier huiskamers waar de bewoners de dag doorbrengen. Iedere bewoner heeft een eigen kamer.'

JE THUIS VOELEN

De zorg voor de 30 bewoners is zeer intensief. Dagelijks zijn maar liefst 22 zorgassistenten en helpenden in de weer met de – veelal dementerende – senioren. De ervaring leert evenwel dat ze handen en voeten tekort komen om continu een-op-een zorg te bieden. Toch is hen – Fischer voorop – er alles aan gelegen om de bewoners zich thuis te laten voelen. Fischer laat zich daarbij graag leiden door de praktijkgids *Thuis Voelen*, bedoeld voor iedereen die betrokken is bij de zorg aan ouderen in verpleeghuizen. Fischer: 'De gids is gericht aan naasten en zorgmedewerkers, en is een praktische leidraad voor het geven van aandacht, zorg, behandeling, liefde en levensvreugde aan hulpbehoevende ouderen. Denk bijvoorbeeld aan het inrichten van de woon- en slaapkamers met persoonlijke meubels. Maar je kunt de bewoners zich ook laten thuisvoelen door belevingsgericht te werken. We proberen daarbij zo veel mogelijk rekening te houden met de persoonlijke wensen van elke bewoner. Elk individu hier heeft een eigen karakter en levensstijl; als meneer De Vries het vroeger fijn vond om 's avonds een jonge borrel

te drinken, dan houden we daar rekening mee. In het verlengde hiervan proberen we familie en mantelzorgers zo veel mogelijk te betrekken bij de dagelijkse zorg. Het is voor ons belangrijk om te weten wie iemand is en vooral: wie iemand is geweest. We wisselen daarom veel informatie met elkaar uit; maandelijks zijn er per huiskamer familieavonden en er is een gemeenschappelijk logboek waarin wensen en ervaringen over de dagelijkse gang van zaken kunnen worden opgetekend. Ook eten we tegenwoordig – in plaats van 's middags – 's avonds, zodat de zonen en dochters van de bewoners kunnen helpen bij het eten.'

WAT JE SAMEN KUNT DOEN VOOR ELKAAR

Fischer ziet tot haar vreugde de laatste tijd meer vormen van 'samen doen' ontstaan. Zoals de tuin, die door familie en vrijwilligers is aangepakt. Deze Teunissen-tuin, genoemd naar de initiatiefneemster, ligt prachtig aan de voet van de Egmondse duinen. Fischer: 'De bewoners kunnen zelfstandig de tuin in. Heel belangrijk, omdat ze zich zo wat minder opgesloten voelen.'

Alle hulp van familie, mantelzorgers en vrijwilligers is welkom. Fischer: 'De inspecteur stelt dat bewoners altijd zorgmedewerkers op roepafstand moeten hebben. Die permanente zorgfocus maakt dat we nauwelijks toekomen aan welzijnsactiviteiten. We hebben maar één activiteitenbegeleider, dus familie en vrijwilligers zijn welkom om mee te helpen met nagels lakken, schilderen, broden bakken en noem maar op – de bewoners zijn bijzonder gebaat bij meer van dit soort activiteiten. Overigens volgt een aantal zorgassistenten en helpenden wel vrijwillig workshops op dit gebied. We nodigen familie van harte uit om dit ook te doen. We zijn druk bezig om een activiteitenplan op te stellen. Weliswaar zijn we een gesloten afdeling, maar voor meehelpende familieleden zetten we de deur wagenwijd open. En het is echt heel mooi om te zien dat zij zich ook meer en meer hier thuisvoelen. Kennelijk kweekt onze aanpak een vorm van gemeenschapsgevoel.'

Samen bezig zijn voor anderen. Heerlijk

Maak kennis met de mannen van Woonzorgcentrum Bunninchem in Bunnik. Eén voor één actieve senioren die bezig willen zijn, die dingen willen maken. Het liefst voorwerpen waar anderen plezier aan beleven. Een plantenbak op hoogte, bijvoorbeeld. Zodat iedereen straks kan genieten van planten in alle kleuren en geuren. En lekker met de handen in de aarde wroeten, zonder te hoeven bukken. De koeien in de tuin konden ook een nieuwe verfje gebruiken. Ze stonden naar hun zin, maar verbladderden en werden steeds grijs. Nu zijn het weer tride zwartbonte exemplaren. Over dieren gesproken: vogels brengen elk jaar nieuw leven naar Bunninchem. In de door de heren gemaakte vogelhuisjes leggen zij hun eieren en hun jongen krijgen er de eerste vliegles.

De garage van het Woonzorgcentrum is ingericht om hout te bewerken. Boren, zagen, schuren. Samenwerken, samen bezig zijn voor anderen. Heerlijk. De mannen hadden het gemist. Want knutselen, dansen en zingen: het was niet aan hen besteed. Tijdens een cliëntraadpleging, in 2007, hebben ze hun voorkeur voor mannenactiviteiten aangegeven. En dat was niet tegen dovemansoren gezegd. In overleg met hen is de garage vrijgemaakt en opnieuw ingericht.

Die cliëntraadpleging leverde destijds trouwens meer waardevolle informatie op. De zorg voor de bewoners was uitstekend. Maar ze gaven aan behoefte te hebben aan meer dan zorg alleen. In een woonzorgcentrum woon je immers, en heb je je eigen hobbies. Met de cliëntenraad, de medewerkers en vrijwilligers is, nog hetzelfde jaar, een verandertraject gestart. "Helemaal van binnenuit", benadrukt Fred Busschers, manager Woonzorg. Zorgplannen maken plaats voor leefplannen en de organisatie werkte niet meer puur taakgericht maar vanuit integrale dienstverlening. Busschers: "Iedere bewoner heeft nu een cliëntbegeleider. Bij mensen die veel zorg nodig hebben, is dat iemand met een zorgachtergrond. Wie niet veel zorg behoeft, heeft een cliëntbegeleider die meer thuis is in dagbesteding of de woongerelateerde zaken."

Er zijn inmiddels meer activiteiten, het restaurant is gezellig en druk, en waar mogelijk vervult Bunninchem een ontmoetingsfunctie voor de ouderen in Bunnik.

Woonzorgcentrum Bunninchem maakt deel uit van stichting QuaRijn.

"Het is fijn dat ook anderen plezier beleven aan ons werk"

Meneer De Kruijf (links)

“Het was wel even wennen, maar ik zou niet anders meer willen. Als ik jonger was geweest dan ging ik in de zorg werken, met mensen. Zeker weten”

GERRIT SCHEPEN

Vrijwilliger bij Woonhaven
Adriaan Pauw in Vlaardingen

“De eerste keer dat ik hier de deur achter me dicht deed, dacht ik: wat doe ik hier?! Maar toch had iets me geraakt. Een week later, na mijn tweede kennismaking met het vrijwilligerswerk in Woonhaven Adriaan Pauw, vroeg ik me nog steeds af of dit wel iets voor mij was. De derde keer wist ik het ineens helemaal zeker: dit wil ik blijven doen. Hier voel ik me goed bij, dit vind ik leuk. De mensen begonnen me te ‘herkennen’, snap je. Mijn stem of mijn manier van doen. En dat voelde prettig.

Met Woonhaven Adriaan Pauw kwam ik in aanraking toen ik na mijn pensioen vrijwilligerswerk wilde doen. Ik heb jaren bij Van Gend en Loos en DHL gewerkt; administratief werk en in de loods. Thuis ‘niets doen’ was niets voor mij. Ik wilde graag mensen helpen, maar had bij mijn eerste bezoek geen idee wat me te wachten stond. Nou, dat was helpen met het ontbijt, koffie zetten, een praatje maken met de mensen, tafel dekken voor de lunch, helpen met de lunch en afruimen.

Allemaal vrouwendingen, zeg maar. Heel anders dan de mannenwereld die ik in mijn werk gewend was. Ik had er nooit aan gedacht iets anders te willen doen voor mijn werk. Maar als ik veel jonger was geweest en het over mocht doen, dan zou ik in de zorg gaan werken. Zeker weten. Hier bij Adriaan Pauw heb ik mijn plek gevonden. Elke week ben ik er een hele dag; op de huiskamer bij mijn mensen. Ik zou niet anders meer willen.”

Jouw inzet helpt

BESTE VRIJWILLIGER,

Heb je enig idee hoe blij wij zijn met de inzet van jou en onze andere vrijwilligers? Dat is bijna niet in woorden uit te drukken. Met het voorlezen van de krant, spelletjes doen, wandelen, de bloemen verzorgen, kleinere en grote klussen zorg je ervoor dat onze cliënten actief blijven en draag je bij aan de huiselijke sfeer. Hiermee help je ons enorm. En wij zetten ons ervoor in dat jij je werk bij ons goed kunt doen. Dat je deel uitmaakt van het afdelingsteam, dat je begeleiding krijgt en weet op welke manier je cliënten goed en veilig kunt helpen.

Spreekt het verhaal van Gerrit Schepen je aan? We zijn benieuwd naar jouw verhaal. Wil je je ervaringen met de lezers van Sr. delen, laat het ons weten: info@vereniginghetzonnehuis.nl

GEACHTE BIJNA-VRIJWILLIGER,

Met vrijwilligerswerk help je anderen en je houdt er zelf minimaal een goed gevoel aan over. ‘Het geeft voldoening’, ‘Ik voel me gewaardeerd’, ‘Een tweede roeping, zo noem ik het’ ... zijn uitspraken die we vaak van vrijwilligers horen.

Mocht je overwegen vrijwilligerswerk in de zorg te gaan doen, neem dan contact op met een van onze vestigingen (zie pag. 31 of www.zonnehuisgroep.nl, de knop ‘Deelnemers’). Kom eens koffie drinken en maak een praatje met de bewoners en met ons. Hoor en zie welke behoeftes er zijn en vertel ons wat je zou willen doen; er is altijd iets passends.

Heb je het verhaal van Gerrit Schepen gelezen? We hopen dat het je inspireert en we heten je graag van harte welkom.

*Met hartelijke groet,
Het bestuur en de medewerkers van de
woonzorgorganisaties en verpleeghuizen
in de Zonnehuis Groep*

FORUM

Prikkelende stellingen. Vragen die uitdagen tot nadenken en stellingname. Meningen vormen, meningen uitwisselen. Daarom draait het in Forum. Gedrukt in Sr. en online via: www.vereniginghetzonnehuis.nl/forumdiscussie
Discussieer je mee?

Hoezo? Een huis naar je hart?

De deelnemers in de Zonnehuis Groep willen voor hun bewoners, vrijwilligers en medewerkers een 'huis naar je hart' zijn. Voor dit forum nemen we deze keer de insteek van de bewoners. Als je in een woonzorgcomplex woont, of als je je voorstelt dat je er woont: wanneer is voor jou een huis echt een 'huis naar je hart'? Vier mensen die ieder op hun eigen manier met de zorg voor ouderen te maken hebben, geven hun reactie. Voeg je eigen mening toe via het forum op onze website.

"In een huis naar mijn hart voel ik me thuis met mijn eigen kamer, eigen spulletjes en met heel aardige, gelijkgestemde bewoners en medewerkers."

"In mijn huis woon ik. Ik bepaal wie en wat erin staat en wat er gebeurt. Ik heb mijn eigen spullen om me heen. Mijn huis en zeker mijn eigen kamer zijn ingericht naar mijn smaak en afgestemd op mijn behoeften. Heb ik hulp nodig, dan moet de hulp er zijn.

Ik ben geen tijdelijke gast die er logeert. Ik mag me dus gedragen zoals ik doe. Ik hoef me niet groot te houden, maar mag mezelf zijn. Ik kan dus ook af en toe verdrietig, boos of onredelijk zijn. Ik voel me thuis in mijn huis. Het is leuk om elders te zijn. Maar als ik moe ben, wil ik naar huis. Thuis kom ik tot rust. En het belangrijkste zijn natuurlijk de mensen van wie ik houd. Waar zij zijn, daar is mijn thuis.

Moet ik ooit naar een verpleeghuis, dan moet het een huis zijn naar mijn hart. Een huis waar ik me thuis voel: met mijn eigen kamer, mijn eigen spulletjes en met heel aardige en gelijkgestemde medebewoners en medewerkers."

Antoinette Vietsch
Tweede Kamer-lid voor het CDA (2002-2010) en lid van Vereniging Het Zonnehuis.

"Oost West Thuis Best.' Dit gevoel is de basis voor al onze dagelijkse werkzaamheden."

"'Thuis' is waar je hart ligt. Het huis, de omgeving, de mensen waarmee je je verbonden voelt. Wanneer iemand naar een woonzorglocatie of verpleeghuis verhuist, is dat een ingrijpende gebeurtenis. Daar zijn we ons binnen de Zonnehuis Groep zeer van bewust. Ook van de mogelijke gevolgen voor de gezondheid. Want, zoals de Wereld Gezondheidsorganisatie omschrijft, gezondheid omvat zowel lichamelijk, geestelijk als sociaal welzijn. De basis voor iemands gezondheid ligt daarom in zijn 'thuis' en die basis willen wij voor onze cliënten zoveel mogelijk waarborgen. Natuurlijk behandelen we aandoeningen en gebreken op professionele wijze, maar gezien vanuit de cliënt en zijn familie draait het vooral om wonen en welzijn. We zetten ons er daarom voor in dat elke bewoner zijn of haar plek vindt binnen de nieuwe sociale gemeenschap – samen met de naaste familie, mantelzorgers en vrijwilligers. Zij moeten zich in deze situatie ook thuis voelen. Het leven moet zoveel als mogelijk gewoon doorgaan. Oprechte aandacht en liefdevolle zorg horen daar bij. Met dit als uitgangspunt doen de medewerkers en bestuurders binnen de Zonnehuis Groep hun fantastische werk."

Arnold Burlage
directeur Vereniging Het Zonnehuis en Zonnehuis Groep

"In het huis naar mijn hart is geen plaats voor betutteling. Ik richt mijn leven in zoals ik dat wens."

"Ik wil mijn hele leven mijn zelfstandigheid behouden, mijn eigen leven kunnen inrichten zoals ik dat wil. Ook wanneer ik naar een woonzorgomgeving verhuis. Daar is geen plaats voor betutteling. Mijn kleinkinderen moeten een nachtje kunnen blijven slapen en als ik pannenkoeken wil eten om zes uur 's avonds, of spaghetti om zeven uur, dan moet dat kunnen. In het huis naar mijn hart ontmoeten jong en oud elkaar. De kapper, de huisarts, het restaurant, het café: ze hebben een buurtfunctie. De zorggemeenschap houdt niet op bij de muren van dit huis.

Nu al zijn er huizen in Nederland waar ik dit terugzie. Maar nog veel te weinig. Hier ligt een taak voor de overheid en voor de zorg zelf. En voor de ouderen natuurlijk. Mijn generatie, de babyboomers, de 'protestgeneratie', wij nemen geen genoegen met de huidige situatie. We zullen eisen dat het verbetert en daar ook zelf aan bijdragen."

Jan Slagter
oprichter en directeur van Omroep Max

"Mensen die weten wie je bent en die luisteren naar wat je zegt."

"Een huis naar je hart is daar waar je thuis bent. Waar je jezelf kunt zijn, met je eigen spulletjes om je heen. Waar je verzorgd wordt door mensen die weten wie je bent en die luisteren naar wat je zegt – of je daar de woorden nog voor hebt of niet. Waar je kan meebeslissen over het avondeten en vervolgens de kookluchtjes ruikt. Waar je zo min mogelijk vreemde gezichten ziet in je huiskamer, waar je veilig en geborgen voelt en waar je kunt blijven wonen tot aan je dood. Zo'n huis is echt een huis naar je hart."

Selma te Boekhorst
kennismanager Ideon en promovendus onderzoek kleinschalig wonen

Samen bouwen aan 'huis naar je hart'

Wat betekende 2009 voor Vereniging Het Zonnehuis en Stichting Zonnehuis Groep? Hoe hebben de organisaties zich ontwikkeld in het jaar dat de hele wereld gebukt ging onder een financiële crisis? 2009 was vooral een jaar van werken aan een gezamenlijk doel: mee helpen bouwen aan een huis naar je hart. Een 'joint effort', gebaseerd op zachte waarden en concrete resultaten, met dank aan alle bewoners en medewerkers.

Vereniging Het Zonnehuis en Stichting Zonnehuis Groep kennen een gezamenlijk verleden en zijn nog steeds onlosmakelijk met elkaar verbonden. Bij de reorganisatie van de Zonnehuis Groep is dan ook besloten dat op verschillende vlakken de samenwerking zal blijven bestaan. Verbindingen zijn er op inhoudelijk, financieel en bestuurlijk vlak. Dit staat vermeld in de statuten van beide organisaties, en in de samenwerkingsovereenkomst.

VERENIGING VOORUIT

De Vereniging is, ruim negentig jaar geleden, opgericht met een duidelijk doel: zorg voor mensen met een chronische ziekte die door een gebrek aan middelen te weinig zorg kregen. Tegenwoordig hebben we te maken met minder beschikbare middelen en razendsnel veranderende AWBZ-regels. De verdeling van deze publieke gelden wijzigt en de verdeling gebeurt door meer en andere instanties (zoals gemeentes). Het kan bijna niet anders dan dat de zorg schraler

wordt. Tegelijkertijd neemt de zorgbehoefte in kwaliteit en hoeveelheid toe: meer ouderen vragen meer en langer zorg. Bovendien neemt het aantal professionele zorgmedewerkers nu en in de toekomst af.

Deze situatie is voor Vereniging Het Zonnehuis een nieuwe uitdaging. Samen met haar leden wil zij de zorg voor chronisch zieke ouderen financieel en praktisch ondersteunen. En zo gezamenlijk invulling geven aan gemeenschapszin en waardige zorg. De nieuwe missie luidt daarmee: 'het ondersteunen van directe zorg voor mensen die door ouderdom of anderszins afhankelijk zijn van zware verpleeghuiszorg'.

In 2009 startte het project 'Vereniging Vooruit'. Vanuit de hierboven omschreven gedachtegang is het streven om te komen tot een duurzame vorm van wederkerigheid. Een vorm van wederkerigheid tussen de huidige en nieuwe leden van de Vereniging en tussen medewerkers en vrijwilligers bij de zorgorganisaties van de Zonnehuis Groep.

GEZAMENLIJKE HUISSTIJL

De onderlinge binding brengen we tot uitdrukking in de gezamenlijke huisstijl. In 2009 is deze huisstijl ontwikkeld. Het beeldmerk symboliseert niet alleen de verbinding en verbondenheid tussen Vereniging Het Zonnehuis en de zorgorganisaties die samen de Zonnehuis Groep vormen. Het staat vooral symbool voor de verbinding en verbondenheid tussen de bewoners onderling en tussen hen en de mensen die werken binnen de Zonnehuis Groep. De mensen die wonen binnen deze zorgorganisaties, kunnen leven zoals zij dat willen, met de zorg die zij in hun leven willen toelaten. Hun partners en familie ervaren ook dat de bewoner een nieuw thuis heeft. Bij de medewerkers staat de gedachte centraal: hoe kunnen we het leefplezier van onze bewoners zo optimaal mogelijk krijgen. Een Zonnehuis is daardoor voor ons allemaal 'een huis naar je hart'.

NIEUW BESTUUR VERENIGING HET ZONNEHUIS

Sinds 2007 bestaat Vereniging Het Zonnehuis en stichting Zonnehuis Groep uit twee afzonderlijke werkorganisaties. In april 2009 ging de directeur van de Vereniging, prof.dr. Martin Boekholdt, met vervoegd pensioen. Vanaf dat moment combineerde Arnold Burlage zijn directeurschap van de Zonnehuis Groep met het directeurschap van de Vereniging. Deze ontwikkelingen waren voor het zittende bestuur aanleiding om haar eigen positie te bespreken. Zij deed dit op basis van de Health Care Governance code, waarin regels staan voor goed bestuur van zorginstellingen. Om verschillende redenen besloten enkele bestuursleden zich niet meer herkiesbaar te stellen. Inmiddels zijn via een heldere procedure vijf kandidaten geselecteerd. Het huidige bestuur stelt hen op 4 juni 2010 voor aan de Algemene vergadering. Alle leden van de Vereniging Het Zonnehuis zijn van harte welkom bij deze bijeenkomst en de aansluitende feestelijke lunch.

CASA BONITA IN APELDOORN

Op 18 mei zijn de bewoners van de afdeling dementie van verpleeghuis Casa Bonita in Apeldoorn verhuisd. Casa Bonita is onderdeel van Zorggroep Apeldoorn en omstreken. Het nieuwe huis is een van de tien 'huisjes' binnen de nieuwbouw met twee woonlagen. In ieder huisje wonen zes mensen met elk een eigen kamer en er zijn gezamenlijke woonkamers. Het uitgangspunt van het ontwerp is: 'thuis, belevingsgericht en met zorg omringd'. Casa Bonita bouwt trouwens verder: de nieuwbouw voor de dagbehandeling start binnenkort.

Vereniging Het Zonnehuis

ORGANISATIE

Vanaf 1 april 2009 is prof. dr. Martin Boekholdt, oud-bestuurder van Stichting Zonnehuis Groep en directeur van Vereniging Het Zonnehuis, met pensioen. Hij vervult namens de Vereniging nog wel tot 2011 de bijzondere leerstoel Organisatie en beleid van zorg aan de Vrije Universiteit in Amsterdam. Het jaarlijkse symposium over waardige zorg op 23 september 2009 – met als titel: 'De volgende stap: bouwstenen voor nieuwe ouderenzorg' – stond in het teken van zijn afscheid. Namens Hare Majesteit de Koningin is Martin tijdens dit symposium benoemd tot Ridder in de Orde van Oranje Nassau. Arnold Burlage, directeur van Stichting Zonnehuis Groep, nam de functie van Martin over.

PROJECTEN

Om haar doelstellingen te kunnen realiseren, werkt Vereniging Het Zonnehuis met vele organisaties samen. Ook in 2009 heeft de Vereniging haar netwerk goed onderhouden en uitgebouwd. Dit

zie je terug in de projecten, onderzoeken en activiteiten die de Vereniging ondersteunt en organiseert. In het verlengde hiervan ondersteunt en financiert Vereniging Het Zonnehuis verbeteringsprojecten in de ouderenzorg. In 2009 zijn de hiernavolgende projecten (mede) mogelijk gemaakt.

SYMPOSIUM

DE VOLGENDE STAP: BOUWSTENEN VOOR NIEUWE OUDERENZORG

Vereniging Het Zonnehuis heeft zich voorgenomen elk jaar een symposium te organiseren over waardige zorg. In september 2009 is dit gecombineerd met het afscheidssymposium voor directeur prof. dr. Martin Boekholdt.

BOEK

OUDERENZORG MET TOEKOMST

De aanwezigen ontvingen tijdens het symposium op 23 september 2009 een exemplaar van het boek 'Ouderenzorg met toekomst'. De Vereniging heeft bijgedragen aan de totstandkoming van dit boek, omdat het visies en voorbeelden geeft voor een nieuwe aanpak van ouderenzorg. De Vereniging stimuleert dit debat met overtuiging.

KENNIS- EN INNOVATIECENTRUM

IDEON

In januari 2009 begonnen de voorbereidingen en op 5 juni 2009 volgde de

officiële installatie van Ideon, kenniscentrum voor dementieprofessionals. Zowel Vereniging Het Zonnehuis als Stichting Zonnehuis Groep hebben de realisatie van Ideon ondersteund. Beide vinden het namelijk erg belangrijk dat de zorg voor mensen met dementie verbetert. Ideon neemt hierbij als startpunt de zorgprofessionals die zich dagelijks inzetten voor mensen met dementie. De organisatie is er om deze dementieprofessionals, en de organisaties waar zij werken, te ondersteunen op basis van hun actuele ideeën, inzichten en behoeften.

EXPERTISENETWERK

LEVENSVRAGEN EN OUDEREN

Dit netwerk wil ervoor zorgen dat ouderen kunnen rekenen op aandacht voor en ondersteuning bij hun levensvragen. Bovendien wil het netwerk dat vrijwilligers en beroepskrachten kunnen rekenen op training en ondersteuning bij het omgaan met deze vragen. Vereniging Het Zonnehuis is kernpartner van dit netwerk, omdat zingeving en inspiratie vanouds haar peilers vormen. Een van de producten die hieruit zijn voortgekomen, is het boek 'Tja, wat zal ik zeggen...'. Het betreft een vertaling van het boek 'What Do I Say' van Elizabeth Johnston Taylor.

SUBSIDIES/OVERIGE PROJECTEN

- Implementatie project ZorgDier bij Zonnehuisgroep Noord
- 80-jarig jubileum Zonnehuis Beekbergen
- Ontwerp en inrichting van dementietuin kenniscentrum Ideon
- Partner Stichting ILC Zorg voor Later
- Boek: Groot en klein in lijn
- Boek: Het is later
- Boek: De architectuur van de ouderenhuisvesting: bouwen voor wonen en zorg.

ONDERZOEK

Vereniging Het Zonnehuis ondersteunt en financiert wetenschappelijk onderzoek in de ouderenzorg. Zij is als partner gelieerd aan enkele kenniscentra. In het kader van de twee bijzondere leerstoelen aan de Vrije Universiteit Amsterdam ondersteunt de Vereniging diverse langlopende

ERICA TERPSTRA EN ZONNEHOF BOVENKERK

Op 29 maart 2010 knipte Erica Terpstra samen met meneer Koeleman, bewoner, het lint door om Zonnehof Bovenkerk officieel te openen. Zonnehof

Bovenkerk bestaat uit acht huisjes waar steeds zes mensen met dementie wonen. De verpleeghuiszorg lijkt zoveel als mogelijk op hoe het thuis gaat. De bewoners hebben eigen slaapkamers en er is een gezamenlijke woonkamer met open keuken. Zonnehof Bovenkerk is onderdeel van Zonnehuisgroep Amstelland.

onderzoeken. In 2009 zijn de volgende aanvragen (mede) mogelijk gemaakt:

PRAKTIJKGIDS THUIS VOELEN

Vereniging Het Zonnehuis ondersteunde het onderzoek en publiceerde deze uitgave. Het onderzoek benoemt de dagelijkse zorgpraktijk direct en doet op een laagdrempelige manier suggesties om deze te verbeteren door samenwerking tussen naasten/mantelzorgers en zorgprofessionals/de zorginstelling. In een brief aan de Tweede Kamer

(27 oktober 2009) over 'Naast en met elkaar – de relatie tussen informele en formele zorg' noemt voormalig staatssecretaris Jet Bussemaker deze uitgave als 'goed voorbeeld van de wijze waarop de zorginstelling met de naasten van haar bewoners om kan gaan (...). In deze gids wordt duidelijk het belang geduid van de hulp die naasten kunnen bieden. Terecht wordt aangegeven dat ook de instelling belang heeft bij deze zorg. In de gids worden handreikingen en tips gegeven voor een goede samenwerking tussen de instelling en de naaste of mantelzorger'. De Praktijkgids Thuis Voelen is genomineerd voor de Agis Zorgverbeteraarsprijs 2009. De auteurs presenteren over hun onderzoek en de praktijkgids op internationale congressen.

ELEKTRONISCH INFORMATIESYSTEEM DEMENTIEWIJZER

De DementieWijzer is een elektronisch informatiesysteem. Onderzoekers van de afdeling Psychiatrie, het Alzheimercentrum en het EMGO+

NIEUWBOUW ZONNEHUIS GROEP ZONNEHUIS OOSTERGAST: BUURT VOOR WONEN, WELZIJN EN ZORG

Zonnehuis Groep Noord realiseert in Zuidhorn een nieuwe buurt voor wonen, welzijn en zorg: Zonnehuis Oostergast. Door te kiezen voor een aantal straten met eigentijdse huizen, laat Zonnehuisgroep Noord de traditionele verschijningsvorm van een verpleeghuis achter zich. Het 'Dorpsplein' aan de Gemmastraat vormt het bruisende hart van deze nieuwe setting waar cliënten belevingsgerichte zorg krijgen. Daar zijn gevestigd een activiteitencentrum, winkel, Eetkamer van Oranje, Grand Café, kapsalon, pedicure, Thuiszorg Westerkwartier en Centrum Jeugd en Gezin (GGD). De paramedische diensten, met behandelruimtes, bewegingsstudio, eerstelijnspraktijk Kompaan en dagcentrum zijn te vinden in het gebouw Kompaan. In september verhuizen cliënten, medewerkers en vrijwilligers naar Zonnehuis Oostergast.

Instituut van het VU medisch centrum hebben in samenwerking met andere partners dit systeem ontwikkeld. Internet, e-mail, sms en mobiele telefoon staan mensen met dementie en hun mantelzorgers ter beschikking om in hun persoonlijke informatiebehoefte te voorzien. Vereniging Het Zonnehuis ondersteunde dit onderzoeksproject vanwege het innovatieve karakter.

SUBSIDIES/OVERIGE ONDERZOEKEN

- Promotieonderzoek geestelijke verzorging
- Implementatie onderzoek Richtlijn mondzorg ouderen
- Onderzoek Dementie en Zelfwaardering
- Onderzoek CVA in het verpleeghuis (loopt door in 2010)
- Op zoek naar Zin/Trimbos Instituut (loopt door in 2010)
- Domotica en Ethische vragen (loopt door in 2010).

WAT WILLEN VRIJWILLIGERS?

Welke wensen en behoeften hebben vrijwilligers binnen de Zonnehuis Groep? Vereniging Het Zonnehuis zou graag nog beter aan die wensen en behoeften tegemoetkomen. Daarom hebben alle stichtingen in de Zonnehuis Groep meegewerkt aan het organiseren van groepsgesprekken met vrijwilligers. Met de informatie uit deze gesprekken kan Vereniging Het Zonnehuis bepalen hoe zij haar rol als platform voor waardige zorg verder invult. Als Vereniging wil zij zich namelijk namens haar leden inzetten voor kwaliteit van leven in de ouderenzorg. Bijvoorbeeld door heel concrete ondersteuning op het gebied van opleidingen, of het stimuleren van het (politieke) debat. Tijdens het congres Waardige zorg op 28 september 2010 maakt de Vereniging de uitkomsten van de behoeftemeting bekend.

FINANCIËN

De begroting van Vereniging Het Zonnehuis voor 2009 is vastgesteld op basis van cijfers en ervaringen van activiteiten uit voorgaande jaren. Door de herhuisvesting en kwaliteitsimpuls van de gezamenlijke bureauorganisatie (Vereniging Het Zonnehuis, Stichting Zonnehuis Groep en Stichting Ideon) is het aandeel in deze kostenpost toegenomen. Het exploitatieresultaat over 2009 bedraagt negatief € 222.024. Een forse daling in de opbrengsten en een stijging van de indirecte kosten zijn daarvan de oorzaak. De daling in de opbrengsten heeft een structurele kant door de afname van het aantal betalende leden en donateurs. Redenen hiervoor zijn naast opzeggingen (overlijden), het uitblijven van nieuwe aanwas van het ledenbestand. Ook het totaal aan nalatenschappen is afgenomen. De stijging van de indirecte kosten wordt mede veroorzaakt doordat het aandeel

in de werkelijke kosten hoger is dan een historisch bepaald vast bedrag. De stijging in 2009 van de indirecte kosten vloeit vooral voort uit de ontbinding van een arbeidscontract en advieswerkzaamheden. Ook zijn de overige algemene kosten gestegen door wervings- en advertentiekosten voor vacante bestuursfuncties. De overige indirecte kosten zijn per saldo afgenomen wat in relatie staat met een lager activiteiten-niveau gedurende het boekjaar. Er heeft in 2009 een toevoeging aan de continuïteitsreserve plaatsgevonden van 2,5%. Dit brengt de continuïteitsreserve op een bedrag van € 4.956.613. Verder is het negatieve resultaat van € 222.024 ten laste gebracht van de overige reserves. De stand van de overige reserve bedraagt per 31 december 2009 € 1.388.802. De Vereniging voert een terughoudend beleid met het verstrekken van subsidies. Dit tegen de achtergrond van nieuwe criteria die hiervoor nog in de maak zijn.

1 JAAR: KENNIS- EN INNOVATIECENTRUM IDEON

Op vrijdag 4 juni 2010 viert Ideon, het kennis- en innovatiecentrum voor dementie-professionals, haar eerste verjaardag. Netwerkpartners en relaties zijn uit-

genodigd voor een feestelijke lunch en een presentatie waarin Ideon laat zien welke activiteiten ze het afgelopen jaar heeft ondernomen. Zie ook het dubbelinterview met Ideon-directeur Kees Schriek en Marco Blom, directeur onderzoek en beleid van Alzheimer-Nederland (pagina 24).

www.ideon-dementie.nl

VEEL STEUN VOOR WANDELROUTES ZONNEHUIS ZWOLLE

In de Stentor, de krant van Zwolle en omgeving, van 22 april 2010 staat een bericht over de 'bejaardenroutes' rond Het Zonnehuis in de Zwolse wijk Stadshagen. Elke week staat een fietstaxi klaar om met bewoners een ritje te maken en er zijn twee wandelroutes. Die routes maken het de bewoners makkelijk om te voet naar de nabijgelegen winkels en de dierenweide te gaan. De aanleg van de routes valt buiten het reguliere zorg-budget. De gemeente Zwolle, ouderenbond Cosbo en fabrikant Brimos wegbebakening hebben de aanleg mede mogelijk gemaakt. Zorgcombinatie Zwolle en Stichting Vrienden van het Zonnehuis Zwolle zijn er erg blij mee. De journalist plaatste in het bericht overigens meteen een oproep voor vrijwilligers om de Zonnehuisbewoners te begeleiden.

Zonnehuis Groep

ORGANISATIE

De verzelfstandiging per 1 januari 2007 heeft het regionale ondernemerschap en uitbreiding van de zes afzonderlijke stichtingen vergemakkelijkt. De Zonnehuis Groep is ook in 2009 weer gegroeid. Elk van de zes stichtingen is autonoom en heeft een belangrijke regionale functie. Gezamenlijk vervullen ze binnen de Zonnehuis Groep een landelijke functie, bijvoorbeeld waar het gaat om het beïnvloeden van de publieke en politieke opinie, en de ontwikkeling van nieuwe zorgconcepten. De samenwerking met Vereniging Het Zonnehuis geeft hieraan extra zichtbaarheid en kwaliteitsimpulsen.

PROJECTEN

PROJECT WAAR MERK

Stichting Zonnehuis Groep is dit project in 2009 gestart en wil samen met Vereniging Het Zonnehuis het gezamenlijke formulemerk realiseren voor zorg- en verpleegvoorzieningen onder de naam 'Een Zonnehuis'. Vanuit het

unieke gedachtegoed en de ambities van de pioniers met Zonnehuisen is hiervoor een eerste stap gemaakt naar wat de Zonnehuis Groep op de inhoud qua zorg en achterliggende visie en waarden bindt. Oftewel: 'Waar merk je aan dat je in een Zonnehuis woont of werkt?'. Vanuit deze gezamenlijkheid kan elke organisatie regionaal en lokaal invulling geven aan zijn eigen ondernemerschap

als woonzorggemeenschap. Vijf locaties zijn op zoek gegaan naar de praktische uitwerking van deze gezamenlijke fundamente om zo te komen tot een permanente en zichtbare verankering van die gezamenlijke drijfveren in het dagelijkse werk.

PROJECT ZONNEHUISWEB

Verdeeld over de locaties in de Zonnehuis Groep werken natuurlijk vele zorgprofessionals. Op het vlak van kennis delen en elkaar ondersteunen is hier nog veel winst te behalen. Via kenniskringen vinden professionals elkaar. Vanuit het bestuursbureau krijgen kenniskringen (in oprichting) ondersteuning om te komen tot een doelmatige en effectieve kennisuitwisseling en persoonlijke groei van (groepen van) medewerkers. In 2009 vond voor de tweede opeenvolgende keer een Kennisnetwerkdag plaats. Niet alleen met als doel om de kennisnetwerken verder te helpen, maar vooral ook om informele contacten binnen de organisatie te bevorderen. Ook is het

PARTNERSCHAP MET ILC ZORG VOOR LATER

Vereniging Het Zonnehuis heeft aan de wieg gestaan van stichting ILC Zorg voor Later. Dit is een burgerinitiatief dat werkt aan het vermogen van ouder wordende burgers om zich betrokken en productief te blijven inzetten voor hun werk, gezin, directe omgeving en samenleving. Begin dit jaar is de bureauorganisatie verhuisd naar de Leyden Academy on Vitality and Ageing (LAVA) in Leiden. Vereniging Het Zonnehuis heeft grote waardering voor dit initiatief en haar doelstellingen. Daarom is de Vereniging voor de komende drie jaar partner van ILC Zorg voor Later, samen met Vereniging Aegon/LAVA, Regionale Kruisvereniging West-Brabant en andere netwerkorganisaties. www.ilczorgvoorlater.nl

Zonnehuisweb gelanceerd; een intranet-toepassing waarmee de leden van kennisnetwerken contact houden met elkaar. Door dit project neemt de intrinsieke kwaliteit en slagkracht van de organisatie toe. Relevante informatie en kennis blijft immers altijd voor iedereen beschikbaar (collectief geheugen), en het vergroot het 'wij-gevoel' tussen medewerkers. www.zonnehuisweb.nl

PERIODIEK ECONOMISCH OVERLEG

Waar de kenniskringen het delen van kennis binnen de Zonnehuis Groep beoogt, is het Periodiek Economisch Overleg vooral gericht op de kwaliteit versus de kosten en risico's van het zorgbedrijf. De achterliggende gedachte is dat de Zonnehuis Groep gezamenlijk beter en voordeliger afspraken kunnen maken met toeleveranciers, gezamenlijk mogelijke risico's en bedreigingen op de markt eerder kunnen signaleren en aanpakken, maar ook richting de overheid een vuist kunnen maken waar het de zorgfinanciering betreft. In 2009 vonden de eerste verkennende gesprekken tussen de besturen van de Zonnehuis Groep plaats.

KERNCIJFERS ZONNEHUIS GROEP

	Omzet	Resultaat	Bedden	Fte	Locaties	Vrijwilligers
Stichting Zonnehuisgroep Amstelland	31 mln	0,65 mln	433	440	5	316
Stichting Zorggroep Apeldoorn e.o.	68 mln	2,2 mln	892	1130	15	750
Stichting Zorgcombinatie Nieuwe Maas	32 mln	2,6 mln	438	444	3	561
Stichting QuaRijn	38 mln	0,983 mln	526	600	9	700
Stichting Zonnehuisgroep Noord	73 mln	0,044 mln	1500	2200	18	1100
Stichting Zorgcombinatie Zwolle	31 mln	0,65 mln	433	440	5	457
Totaal	273 mln	7,127mln	4222	5254	55	3884

VERENIGING HET ZONNEHUIS: BAKERMAT VOOR DE ZONNEHUIS GROEP

Vaak krijgen we de vraag wat de verschillen en overeenkomsten zijn tussen de Vereniging en de Stichting. Om te beginnen: de Vereniging is opgericht op 24 mei 1921. Mevrouw Jo Visser was de grondlegster. Zij wilde erg graag een thuis bieden aan chronisch zieken van alle leeftijden en gezindten. In die tijd waren er namelijk nog niet veel verpleeghuizen. Bovendien waren die huizen erg selectief in wie ze wel en niet toelieten. Met veel passie en gedrevenheid is het Jo Visser en veel medestanders gelukt voldoende geld in te zamelen om in 1929 het eerste Zonnehuis te openen, in Beekbergen. Er volgden Zonnehuisen in Vlaardingen, Amstelveen, Zuidhorn, Doorn en Zwolle. In 1996 brachten de Zonnehuisen hun activiteiten onder in een separate maar gezamenlijke rechtsvorm; Stichting Zorgverlening Het Zonnehuis. Deze stichting was nog steeds sterk verbonden met de Vereniging.

Op 1 januari 2001 ontstond Stichting Zonnehuis Groep, met de juridisch verzelfstandigde Zonnehuisen als deelnemers. Elk Zonnehuis ontwikkelde in de eigen regio steeds meer een eigen functie, ging samenwerkingsverbanden aan en er vonden fusies plaats. Per 1 januari 2007 is daarom de bestuurlijke relatie met Vereniging Het Zonnehuis geheel ontvlochten: elk deelnemend Zonnehuis werd een zelfstandige stichting met volledige verantwoordelijkheid voor de eigen organisatie. De Zonnehuis Groep is sinds die datum het landelijk samenwerkingsverband van deze stichtingen en hun uitvoerende zorg- en verpleegorganisaties.

Kort gezegd is Vereniging Het Zonnehuis de ideële organisatie en Zonnehuis Groep de economische netwerkorganisatie.

Ideon en Alzheimer Nederland Partners in dementiezorg

Nederland vergrijsst en daarmee neemt het aantal mensen met dementie dramatisch toe. Deze kwetsbare groep mensen heeft speciale aandacht, speciale zorg nodig. Vereniging Het Zonnehuis en Stichting Zonnehuis Groep ondersteunden daarom in 2009 de oprichting van Ideon, het kennis- en innovatiecentrum voor dementieprofessionals. Een van hun partners is Alzheimer Nederland, de organisatie die zich inzet voor mensen met dementie. Ideon-directeur Kees Schriek en Marco Blom, directeur onderzoek en beleid van Alzheimer Nederland, maken zich zorgen over de toekomst van de dementiezorg. Tegelijkertijd zien ze ook kansen. "De innovatie zal van binnenuit komen."

Heren, hoe trots kunnen we zijn op de zorg voor mensen met dementie?

Kees "Ik ben zeer trots op de zorgprofessionals die met volle inzet, enthousiasme en bezieling hun werk doen. Over de omstandigheden waaronder zij worden geacht te zorgen voor deze kwetsbare groep mensen, ben ik minder positief. Alle zorg lijkt gevangen in indicaties. 'Aandacht voor elkaar' en 'aardig zijn' staan daar niet in."

Marco "Ik voeg graag toe dat ik trots ben op waar we vandaan komen. Twintig jaar geleden had 'dementie' nog geen naam. Het was onbekend en er rustte zelfs een taboe op. Hierin hebben we grote sprongen gemaakt, hoewel nog niet iedereen in Nederland weet wat dementie precies is."

Welke signalen horen jullie van mensen in de zorg?

Kees "We spreken veelvuldig met verzorgenden en verpleegkundigen. Zij willen graag meer kunnen betekenen voor hun cliënten dan waar ze in hun dagelijks werk aan toe komen. Dat leidt geregeld tot frustraties."

Marco "Dat vind ik zo enorm aantrekkelijk aan Ideon: jullie zetten de verpleegkundigen en verzorgenden vooraan. Dat zijn natuurlijk de mensen die het in de zorg moeten doen. De directeur, de dokter, de psycholoog... in feite stellen jullie dat zij dienstverlenend zijn aan het team op de werkvloer. Dat is bijna volledig tegenovergesteld aan hoe het altijd was."

Hoe verloopt die omslag in de praktijk?

Kees "Daar zijn wel de nodige strubbelingen. Maar langzaam gaat het de goede kant op. Zo heeft Zorgcombinatie Nieuwe Maas in Vlaardingen 'Zorggemeenschap 2.0' ontwikkeld. Dat staat voor deze nieuwe visie op zorg. De directe woonomgeving van de mensen met dementie staat centraal. De zes bewoners van een wooneenheid kunnen 24 uur per dag rekenen op een team van verzorgenden. Behandelaars maken geen deel uit van zo'n team; het team schakelt hen in wanneer dat nodig is."

Marco Blom

Bij dementiezorg zijn ook de familie en vrijwilligers erg belangrijk, naast de verzorgenden. Welke uitdaging ligt hier?

Kees "Het is belangrijk dat deze drie groepen elkaar kennen, respecteren en samenwerken. Een goede verstandhouding met de familie verbetert de kwaliteit van leven van de cliënt en kan het werk van de verzorgende vereenvoudigen. Vrijwilligers maken in toenemende mate

Kees Schriek

deel uit van het afdelingsteam. Ook hier ligt de basis in overleg: wie kan en wil wat, wie voert wat vervolgens uit – gericht op de individuele bewoner."

De zorg kampt met een negatief imago. In hoeverre beïnvloedt dit de zorgkwaliteit?

Kees "Om de kwaliteit van zorg op korte en lange termijn te verbeteren, moet er iets gebeuren aan dat imago en aan het gevoel van eigenwaarde van verpleegkundigen en verzorgenden. Dat is ook een van de redenen waarom Ideon zich zo nadrukkelijk richt op die dames en heren. Via reflectie, opleiding en training hopen we dat zij hun eigen kracht weer ontdekken en de benodigde veranderingen meehelpen doorvoeren. Als ze trots zijn op hun vak komt dat direct het imago bij het grote publiek ten goede. Dat weet ik zeker."

Marco "Het belang van trotse mensen in de dementiezorg onderschrijf ik volledig. Hard werken alleen is niet voldoende en vanuit die trots kunnen we samen verder werken aan het verbeteren van de zorg."

DEMENTIE IN NEDERLAND

Dementie is een syndroom waarbij de verwerking van informatie in de hersenen is verstoord. Dit leidt tot geheugenstoornissen, vaak in combinatie met gedragsveranderingen. Het is een voortschrijdende ziekte waarbij het aantal en de ernst van de klachten toenemen. Er is geen genezing mogelijk.

- In Nederland hebben ruim 235.000 mensen dementie. Hiervan zijn 12.000 mensen jong dementerend (< 65 jaar).
- Ieder uur krijgen vier mensen in Nederland dementie.
- In 2050 hebben meer dan een half miljoen mensen in Nederland dementie.

Bron: Alzheimer Nederland, www.alzheimer-nederland.nl

IDEON

Ideon is het kennis- en innovatiecentrum voor zorgprofessionals. Ideon wil de kwaliteit van leven voor mensen met dementie verbeteren, door beschikbare (wetenschappelijke) kennis op overzichtelijke en toepasbare wijze beschikbaar te maken voor zorgprofessionals. Daarnaast is Ideon een netwerkorganisatie. Om haar doelstellingen te behalen, wil Ideon samenwerken met andere organisaties die actief zijn in de wereld van de dementiezorg. Partners zijn Alzheimer Nederland, het Dementia Service Development Centre, Irish Murdoch building, van de Universiteit van Stirling in Schotland, EMGO+ van de Vrije Universiteit Amsterdam en Vilans. Ideon is opgericht met steun van Vereniging Het Zonnehuis en Stichting Zonnehuis Groep, omdat deze organisaties het een uitstekend initiatief vinden om waardige zorg voor mensen met dementie nadrukkelijker te realiseren.

Alle informatie vind je op de website www.ideon-dementie.nl

werken. Naast het project dat Marco noemt, wisselen we vooral informatie en ervaring uit."

Wat hebben jullie over vijf jaar bereikt?

Marco "Over vijf jaar is het ons gelukt de status van het vak, werken met mensen met dementie, op te schroeven. Verpleegkundigen en verzorgenden zijn trots op zichzelf, hun opleiding en hun werk. Bovendien begrijpt de maatschappij wat het vak inhoudt en jonge professionals vinden het een aantrekkelijk vak. Dat is mijn wens en ambitie."

Kees "Daar sluit ik me geheel bij aan. Vereniging Het Zonnehuis heeft onze oprichting mogelijk gemaakt met dit doel. Wij bestaan om de verpleegkundigen en verzorgenden nog betere dementiezorg te laten verlenen en dat komt van binnenuit de beroepsgroep zelf."

Ideon en Alzheimer Nederland zijn partners. Hoe werken jullie samen?

Marco "Wij vinden het belangrijk dat verpleegkundigen en verzorgenden weten dat dementie een ingewikkelde ziekte is die specifieke deskundigheid vereist. Ideon streeft ernaar vanuit die beroepsgroep zelf deskundige dementieprofessionals te vormen en bijeen te brengen.

Heel concreet richt onze samenwerking zich nu op de dagbehandeling. Dat is een voorziening waar mensen met dementie een paar dagen per week gebruik van kunnen maken. Het geeft hen een aangename en nuttige invulling van de dag. En de partner en/of familie heeft even de tijd voor zichzelf, waardoor tegelijkertijd een eventuele opname kan worden uitgesteld. Samen met een derde partij, Vilans, maken we een overzicht van hoe organisaties anders en beter vorm en inhoud kunnen geven aan deze vorm van zorg."

Kees "Ideon wil inderdaad bijdragen aan de kwaliteit van leven van mensen met dementie, door het versterken van de zorgprofessionals die met hen

“De goede ideeën ontstaan op de werkvloer”

Sla de kranten van vandaag er op na en gegarandeerd dat je een artikel tegenkomt over marktwerking in de zorgsector. Ook Vereniging Het Zonnehuis neemt haar rol als maatschappelijk zorgondernemer zeer serieus. In het verlengde hiervan vindt sinds drie jaar het onderzoek ‘Ondernemen in de zorg’ plaats, waarbij onderzoekster Maya Fiolet een jaar lang het reilen en zeilen volgde bij Vivium Zorggroep. Haar bevindingen klinken bemoedigend. ‘In de zorg zou de pereceptie van ondernemen moeten zijn: kansen benutten.’

Vereniging Het Zonnehuis beschouwt ondersteuning met subsidies voor (toegepast) wetenschappelijk onderzoek en innovatieve projecten in de ouderenzorg tot haar taakgebied. Hiertoe vestigde zij twee bijzondere leerstoelen aan de Vrije Universiteit (VU) in Amsterdam, oftewel: hoogleraarposten met een bepaalde leeropdracht. Een daarvan is de leerstoel organisatie en beleid van zorg, in het bijzonder de rol van maatschappelijk ondernemerschap. Maya Fiolet, promovendus aan de Amsterdamse VU, voert het onderzoek ‘Ondernemen in de zorg’ uit. Fiolet doet dit onder leiding van Martin Boekholdt, bijzonder hoogleraar van de afdeling Sociale Wetenschappen aan de VU en voormalig directeur van Vereniging Het Zonnehuis. Betere zorg heeft ondernemerschap nodig, zo luidt de premisse van het onderzoek. Zorgaanbieders moeten mogelijkheden om zorg te verbeteren of vernieuwen, omzetten in daden. Want, stelt Fiolet, laat er geen enkel misverstand over bestaan: de zorgaanbieder die blijft hangen in het verleden, prijst zichzelf uit de markt.

INTERN ONDERNEMERSCHAP

Vivium Zorggroep is de grootste zorgspecialist in de regio Gooi en Vechtstreek. Bij Vivium Zorggroep zijn zo’n

4.000 medewerkers en 1.200 vrijwilligers actief. Ondernemerschap staat er hoog in het vaandel, vandaar dat Fiolet een jaar lang de dagelijkse praktijk bij Vivium onder de loep nam. ‘In de zorg wordt veel over ondernemerschap gesproken, maar in de praktijk is het nog te weinig zichtbaar’, weet Fiolet. ‘Bovendien gaat de aandacht vooral uit naar de wijze waarop bestuurders hun zorgorganisaties neerzetten in het turbulente krachtenveld van de zorg. Het belang van intern ondernemerschap blijft daarbij onderbelicht.’ Toch blijkt steeds dat initiatieven van ondernemende medewerkers binnen organisaties tot succesvolle verbeteringen en vernieuwingen kunnen leiden. In Fiolet’s onderzoek staan deze initiatieven centraal. Ze heeft deze opgespoord en in hun ontwikkeling gevolgd, waarbij ze ook naging welke voorwaarden in de organisatie hun succes bevorderen. De inzichten uit het onderzoek moeten zorgorganisaties helpen om tot meer en succesvoller intern ondernemerschap, en daarmee betere zorg, te komen.

KANSEN BENUTTEN

Veel zorginstellingen wachten nog teveel op de overheid, stelt Fiolet. ‘Directies zeggen: “Pas als de regelgeving verandert, kunnen we de zorg verbeteren”.

Tegen hen zou ik willen zeggen: draai het om, maak van de nood een deugd. Toon ondernemerschap en probeer kansen te benutten. En dan mag je best fouten maken, dat hoort er ook bij. Is de regelgeving diffuus? Doe er je voordeel mee.’ Fiolet wordt bij haar onderzoek tevens begeleid door Tom Elfring, hoogleraar ondernemerschap aan de VU. ‘Tom en ik hebben ervaren dat er weinig vakliteratuur bestaat over ondernemen in de zorg. Wetenschappelijk is het nog onontgonnen grond. Vandaar dat we hebben gekozen voor explorerend onderzoek – kijken hoe het in de praktijk gaat. Vivium bleek prima onderzoeksterrein te zijn; het is een organisatie die zich onderscheidt door innovaties te ontwikkelen op het vlak van ouderenzorg. Ze steken hun nek uit, terwijl ze de publieke opinie tegen hebben. Het “publiek” vindt namelijk dat ondernemen niet hoort, omdat het daarbij zou draaien om snel winst maken ten koste van kwaliteit. Tel daarbij op dat ouderen moreel een gevoelige doelgroep vormen – want kwetsbaar en niet mondig – en je begrijpt dat Vivium’s bedrijfsvoering kritisch wordt gadeslagen door de buitenwacht.’

GASTVROUWEN

En dat terwijl het krachtenveld van Vivium representatief is voor heel Nederland. Fiolet: ‘Feit is dat de kwaliteit in de zorg stukt. En er komen alleen maar meer ouderen bij, terwijl het aanbod van goed personeel daalt. Vivium heeft daar last van, ook al omdat hun werkgebied, Het Gooi, veel sneller vergrijsd dan landelijk het geval is. Daar hebben ze een oplossing voor gevonden: Gooise gastvrouwen. Deze vrouwen zijn geen verzorgster, verpleegkundige of vrijwilliger, maar betaalde medewerkers die in de gemeenschappelijke woonkamers van de Vivium-verpleeghuizen toezicht houden en een huiselijke sfeer scheppen samen met de bewoners. Het gaat om vrouwen wiens kinderen het huis al uit zijn en die niet thuis willen zitten. Die zijn er genoeg in Het Gooi. Als huiskamer-gastvrouw kunnen ze zich dankzij hun levenskennis nuttig maken zonder dat ze een zorgdiploma nodig hebben. En de bewoners zijn op hun beurt blij met de persoonlijke, servicegerichte aandacht. Iedereen tevreden.’

KEUZEMOGELIJKHEDEN

In het verleden was het zorgaanbod bij Vivium uniform, nu zijn er

keuzemogelijkheden: in zorgproducten en –diensten, maar bijvoorbeeld ook in het restaurant. Fiolet: ‘Bewoners kunnen zelf kiezen wanneer ze eten, en er is een gevarieerd keuzemenu. Bovendien zijn buurtbewoners ook welkom om aan te schuiven, zodat er – in plaats van bezuinigd – extra omzet wordt gegenereerd. Niet in de laatste plaats wordt er slimmer samengewerkt: omdat de facilitair medewerkers nu ook in het restaurant helpen, hebben die er een signalerende functie bij gekregen. Ze kunnen het zorgpersoneel bijvoorbeeld vertellen dat mevrouw De Vries de laatste tijd slecht eet.’ In een enkel geval hebben zowel bewoners als medewerkers moeite met het uitdijende aanbod. ‘Toen Vivium een betaalde vakantie naar Spanje introduceerde voor hulpbehoevende bewoners, vonden velen dit niet eerlijk voor de wat armlastiger thuisblijvers. De Vivium-directie wil evenwel van dit gelijkheidsbeginsel af; als de buurvrouw op vakantie wil, moet dat kunnen als zij kan betalen. Punt. Zulke zaken zijn kwestie van gewenning, over een paar jaar vindt niemand dit nog vreemd.’

‘ONDERNEMEN IS GEEN DOEL, MAAR EEN MIDDEL’
ELLEN LANGERAK, DIRECTEUR VAN 4 VIVIUM-LOCATIES REGIO BUSSUM
‘Ondernemen houdt in dat je heel goed kijkt naar wat de cliënt wil. Dat klinkt als een open deur, maar we spelen er serieus op in door ondernemende mensen aan ons te binden. Zij krijgen op hun beurt van ons de ruimte om persoonlijk ondernemerschap te tonen. Het sleutelwoord is wat dat betreft “creativiteit” – in ons geval: het vermogen om met weinig geld toch iets moois te maken onder het motto “wie niet rijk is, moet slim zijn”. Onze mensen op de werkvloer krijgen alle vrijheid om iets te zeggen of vinden van hun dagelijkse werk. Onze ervaring leert dat dit heel stimulerend werkt. Ze voelen zich zo echt betrokken en geven feedback waar we wat aan hebben. Hetzelfde geldt voor de onderzoekers die hier constant rondlopen en toetsen of we op de goede weg zijn. Alleen als je je kwetsbaar opstelt, komen er objectieve conclusies boven water. Dat is natuurlijk in ons eigen belang.’ Langerak laat tevens marktonderzoek uitvoeren. Het Gooi is namelijk een gebied waar veel rijke ouderen wonen en zij wilde graag weten hoe deze potentiële doelgroep wonen, welzijn, en zorg het liefst gecombineerd ziet. ‘Het betreft een cliëntengroep die we nu nog niet bedienen. Het onderzoek wees uit dat we ons aanbod moeten aanpassen als we hen als cliënt willen binnenhalen. Deze mensen wensen bijvoorbeeld grotere woonruimte dan wij nu bieden. Dat betekent dat we publiek-private samenwerking moeten aangaan met projectontwikkelaars. Werk aan de winkel dus.’

“Laat er geen enkel misverstand over bestaan: de zorgaanbieder die blijft hangen in het verleden, prijst zichzelf uit de markt”

Maya Fiolet

Jouw bijdrage telt

Namens bijna tienduizend leden en donateurs nemen we het heft in handen.

Met hun en jouw bijdrage steunen we gezamenlijk, vanuit Vereniging Het Zonnehuis, diverse projecten die bijdragen aan waardige zorg. Denk hierbij aan wetenschappelijk onderzoek, maar ook aan kleinschaliger projecten en het ondersteunen van educatieve projecten voor verzorgenden, zoals 'Tja, wat zal ik zeggen...'

'Een thuis voor chronisch zieken van alle leeftijden en gezindten.' Dat was bij de oprichting op 24 mei 1921 het doel van Vereniging Het Zonnehuis. Met zeven stuivers als startkapitaal wist grondlegster Jo Visser veel mensen achter zich te scharen en voldoende geld in te zamelen voor het eerste Zonnehuis. Op 24 april 1929 opende Zonnehuis Beekbergen haar deuren.

Bijna negentig jaar later zetten we ons nog steeds in voor mensen die door ouderdom of anderszins de regie hebben verloren en afhankelijk zijn van intensieve zorg. Nu door maatschappelijke aandacht te vragen voor waardige zorg en initiatieven op dit vlak te ondersteunen. Kwaliteit van zorg en kwaliteit van leven blijven immers belangrijke aandachtspunten en waarden als solidariteit, zingeving en gemeenschap zijn hierin leidend voor ons.

JOUW BIJDRAGE TELT EN MAAKT WAARDIGE ZORG MOGELIJK

Zie www.vereniginghetzonnehuis.nl voor meer informatie over de Vereniging en over de projecten, onderzoeken en publicaties die wij ondersteunen.

BEN JE NOG GEEN LID OF DONATEUR?

We heten je van harte welkom: telefoon (030) 22 96 070 of info@vereniginghetzonnehuis.nl.

MARION BOELHOUWER
Geestelijk verzorger bij
Zorggroep Apeldoorn en
omstreken, locatie Het
Zonnehuis Beekbergen

"Cliënten die bij ons komen, zijn in de meeste gevallen hun huis kwijt. Dat kan hun stenen huis betreffen, maar ik doel vooral op het thuis, het eigene: hun dagelijkse routine, huiselijke rituelen en gewoonten. Mensen moeten van zoveel afscheid nemen, dat zij hun wortels gemakkelijk kwijt kunnen raken. Mijn collega geestelijk verzorgers en ik proberen mensen weer thuis te brengen bij zichzelf en anderen, zoals familie en vrienden. En we helpen hen zich thuis te laten voelen bij medebewoners en medewerkers. Dit alles heeft te maken met 'zingeving'. Bedoeling is dat mensen niet alleen de zin van hun leven kunnen benoemen, maar vooral hun leven ook op dit moment als zinvol ervaren. De geestelijk verzorgers binnen de Zonnehuizen wisselen al tientallen jaren ervaringen uit en ondersteunen elkaar

en andere collega's in de zorg zoveel mogelijk. Van hen horen we vaak dat ze zo taakgericht bezig moeten zijn, maar wij denken dat er ruimte is om echt contact te maken met de mensen die zij verzorgen. We verwachten dat meer aandacht hiervoor veel voldoening geeft. Door werkboeken te maken, ondersteunen wij onze collega's hierbij. 'Tja, wat zal ik zeggen...' komt in juni uit. Het boek bevat een dvd met praktijksituaties en gaat samen met een cursus. De titel verwijst naar situaties waarin je als verzorgende niet zo snel weet hoe te reageren. Deze momenten lenen zich vaak bij uitstek om contact te maken en de persoon beter te leren kennen. Vereniging Het Zonnehuis ondersteunt ons bij deze trajecten. Haar leden en donateurs dragen er op deze manier dus aan bij, dat bewoners van de Zonnehuizen zich bij ons thuis voelen. En dat zorgverleners hun werk met plezier doen en als zinvol ervaren."

Naast 'Tja, wat zal ik zeggen...' (Elizabeth Johnston Taylor, Peterjan van derWal, JancoWijngaard) hebben we de volgende publicaties mede mogelijk gemaakt: 'Het blijven Kostbare mensen' (Bert Prinsen), 'k Zou zo graag een ketting rijgen' (Marion Boelhouwer en Peterjan van der Wal) en 'In de wachtkamer van de dood' (Anne Mei The).

Geestelijke verzorging is een speerpunt van Vereniging Het Zonnehuis. Daarom zijn we kernpartner van het Expertisenetwerk Levensvragen en Ouderen www.netwerklevensvragen.nl

Wij proberen mensen weer thuis te brengen bij zichzelf en anderen, zoals familie en vrienden. We helpen hen zich thuis te laten voelen. Dit alles heeft te maken met 'zingeving'.

HET IS LATER

Het is later

Ouder worden is iets voor anderen. Ik? Wij? Wij worden later pas ouder. En plotseling is het 'later'. In dit boek stellen tien jonge schrijvers zich voor hoe het is om oud te zijn. Fotograaf Thomas Manneke maakte er foto's bij van bewoners van het Zonnehuis Amstelveen. Het boek symboliseert dat wat onvoorstelbaar is, gebeurt. Vereniging Het Zonnehuis heeft deze productie mede mogelijk gemaakt, vanwege de brugfunctie tussen jong(ere) en oud(ere).

HET IS LATER

Foto's, gedichten en verhalen over ouderdom
Stichting Morgen Wij
ISBN: 978 90 9023 758 9

GROOT EN KLEIN IN LIJN

Kleinschalige woonvormen binnen woonzorgcentra staan in de belangstelling. Kleinschalig wonen wordt gezien als een goede ontwikkeling en zou volgens velen zelfs de norm moeten zijn, in ieder

geval als het gaat om dementerende ouderen. Deze uitgave van Vereniging Het Zonnehuis gaat over de organisatie van kleinschalige zorg binnen een grootschalige verpleeghuisorganisatie. Het is de verkorte versie van de afstudeerscriptie 'Groot en klein in lijn, een onderzoek naar strategie en bedrijfsvoering van kleinschalige zorg in grootschalige settings' door Olaf van der Heide en Frank Kodden. Het onderzoek vormde de afronding van de studie Master of Health Business Administration aan de Erasmus Universiteit Rotterdam.

GROOT EN KLEIN IN LIJN

Strategie en bedrijfsvoering van kleinschalige zorg in grootschalige settings
Olaf van der Heide en Frank Kodden
Een uitgave van Vereniging Het Zonnehuis
ISBN: 978 90 8141 251 3

OUDERENZORG MET TOEKOMST

In zekere zin worden ouderen steeds jonger: steeds meer mensen blijven langer vitaal. Maar het aantal ouderen neemt toe en de vraag naar zorg zal blijven stijgen. Hoe speelt de samenleving in op tekorten die de oudere burger ervaart? Deze vraag staat centraal in 'Ouderenzorg met toekomst; visies en voorbeelden van een nieuwe aanpak'. Die nieuwe aanpak zit 'm in het gezichtspunt dat ouderen zelf hun verantwoordelijkheid nemen en blijven dragen om te komen tot duurzame oplossingen voor de toekomstige ouderenzorg. Een van de geïnterviewden is prof. dr. Martin Boekholt, voormalig directeur van Vereniging Het Zonnehuis. Hij pleit

ervoor dat iedereen zich op zijn ouderdom voorbereidt. 'Ouderdom overkomt je niet.' Tijdens het symposium ter gelegenheid van zijn afscheid als directeur van de vereniging (23 september 2009), ontvingen alle aanwezigen een exemplaar. De Vereniging heeft dit boek door een financiële bijdrage mede mogelijk gemaakt.

OUDERENZORG MET TOEKOMST

Visies en voorbeelden van een nieuwe aanpak
Max de Coole en Toon Verlaan (Red.)
ISBN: 978 90 8850 043 5

TJA, WAT ZAL IK ZEGGEN

De titel verwijst naar situaties waarin je als verzorgende niet zo snel weet hoe te reageren. Deze momenten lenen zich vaak bij uitstek om contact te maken en de persoon beter te leren kennen. Het draagt bij aan zingeving van het vak en aan zingeving voor de betrokken bewoner. Het boek 'Tja, wat zal ik zeggen...' bevat een dvd met praktijksituaties en gaat samen met een cursus.

TJA, WAT ZAL IK ZEGGEN...

Elizabeth Johnston Taylor,
Peterjan van der Wal, Janco Wijngaard
ISBN: 978 90 2392 453 1

KORTING

Leden en donateurs kunnen deze boeken bestellen met korting. Stuur een mail naar info@vereniginghetzonnehuis.nl. Vermeld je gegevens en we reageren zsm.

ZONNIGE ZOMERANBIEDING

Op vertoon van deze Sr. kun je tot 1 oktober 2010 genieten van een zonnige zomeraanbieding:

- toegang tot het museum,
- een kopje koffie of thee met muffin in het museumcafé, tweede kopje gratis,
- een verrassingspakket met onder meer een placemat met de 'Tien geboden voor de verpleegkundige'. Ontdek dat deze richtlijnen, opgesteld door Zuster Melk in 1931, nog steeds verbazingwekkend actueel zijn.
- Aanbiedingsprijs: 8 euro.

Het museum in Zetten is geopend op dinsdag- en donderdagmiddag van 13.30 tot 16.30 uur. Groepen vanaf tien personen kunnen op afspraak ook op buiten deze openingstijden het museum bezoeken.

Florence Nightingale Instituut,
www.fni.nl.

ADRESSEN EN TELEFOONNUMMERS

STICHTING ZONNEHUISGROEP AMSTELLAND
Groenelaan 3
1186 AA Amstelveen
T (020) 545 17 17
E info@zhga.nl
I www.zhga.nl

STICHTING ZORGGROEP APeldoorn EN OMSTREKEN
Zuster Meyboomlaan 10
7334 DV Apeldoorn
T (055) 549 52 49
E info@zgapeldoorn.nl
I www.zorggroepapeldoorn.nl

STICHTING ZORGGROEP NIEUWE MAAS
Dillenburgsingel 5
3136 EA Vlaardingen
T (010) 475 95 95
E info@nieuwemaas.nl
I www.nieuwemaas.nl

STICHTING QUARIJN
Gansfortstraat 4
3961 CR Wijk bij Duurstede
T (0343) 45 94 60
E info@QuaRijn.nl
I www.QuaRijn.nl

STICHTING ZONNEHUISGROEP NOORD
Hoofdstraat 2a
9801 BW Zuidhorn
T (0594) 50 85 08
E info@zonnehuisgroepnoord.nl
I www.zonnehuisgroepnoord.nl

STICHTING ZORGGROEP ZWOLLE
Zwartewaterlaan 25
8032 DZ Zwolle
T (038) 4 574 574
E info@zorgcombinatiezwolle.nl
I www.zorgcombinatiezwolle.nl

STICHTING ZONNEHUIS GROEP
Professor Bronkhorstlaan 10
Gebouw 86
3723 MB Biltoven
Postbus 680
3720 AR Biltoven
T (030) 22 96 070
E info@zonnehuisgroep.nl
I www.zonnehuisgroep.nl

VERENIGING HET ZONNEHUIS
Professor Bronkhorstlaan 10
Gebouw 86
3723 MB Biltoven
Postbus 680
3720 AR Biltoven
T (030) 22 96 070
E info@vereniginghetzonnehuis.nl
I www.vereniginghetzonnehuis.nl

IDEON
Professor Bronkhorstlaan 10
Gebouw 86
3723 MB Biltoven
T (030) 22 96 050
E informatie@ideon-dementie.nl
I www.ideon-dementie.nl

Samen maken wij het verschil Word lid

Hoe vaak heb je niet gedacht: waarom doen 'ze' daar niks aan...?

Steun daarom de Vereniging in haar inzet voor waardige zorg door lid te worden.

Wat krijg je daarvoor terug? Drie keer per jaar het magazine Sr. Je ontvangt uitnodigingen voor de bijeenkomsten die de Vereniging

Het Zonnehuis organiseert. Je krijgt korting op workshops, publicaties en boeken. Voor slechts 25 euro per jaar ben je al lid.

Meld je nu aan via:
www.vereniginghetzonnehuis.nl